

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 8 września 2026 roku

Sprawa: Petycja w sprawie przepisów umożliwiających funkcjonowanie sklepów socjalnych
Znak sprawy: PT1.056.7.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Szanowny Panie,

odpowiadając na Pana wystąpienie przekazane przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów przy piśmie z 9 czerwca 2026 r. znak: DWS.WAW.161.738.3.2026, dotyczące zmian przepisów polegających na umożliwieniu funkcjonowania sklepów socjalnych, tj. wprowadzenia do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności¹ przepisów, które w założeniu miałyby umożliwić funkcjonowanie sklepów socjalnych na terytorium Polski oraz objęcia zwolnieniem od podatku od towarów i usług (VAT) nieodpłatnego przekazania określonych produktów spożywczych na cele sprzedaży socjalnej prowadzonej przez organizację pożytku publicznego, uprzejmie informuję.

W pierwszej kolejności wyjaśniam, że w postępowaniu administracyjnym obowiązuje zasada ograniczonego formalizmu. Ciężar kwalifikacji prawnej pisma spoczywa na jego adresacie. Organ ma obowiązek zakwalifikować pismo zgodnie z jego treścią.

Mając na uwadze treść złożonego pisma informuję, że – odpowiadając na nie – wymagane jest zastosowanie trybu ustawy o petycjach².

Zgodnie z art. 2 ust. 3 tej ustawy przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności, zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1645.

² Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870).

W petycji przedstawiono projekt regulacji, których celem ma być zwiększenie efektywności redystrybucji żywności zagrożonej zmartowaniem poprzez wprowadzenie modelu tzw. sprzedaży socjalnej. Propozycja zmian przepisów dotyczy de facto funkcjonowania sklepów socjalnych. W tym zakresie petycja znajduje się zatem we właściwości Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, do którego została ona już przekazana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).

Petycja zawiera również propozycję zmiany do ustawy o VAT³ polegającej na rozszerzeniu zakresu zwolnienia od VAT dotyczącego darowizn żywności przeznaczonych na cele charytatywne, uregulowanego w art. 43 ust. 1 pkt 16 tej ustawy.

W odniesieniu do propozycji zmian do ustawy o VAT wyjaśnienia w pierwszej kolejności wymaga, że przepisy dotyczące podatku od wartości dodanej (w Polsce funkcjonującego jako podatek od towarów i usług) podlegają harmonizacji na terytorium Unii Europejskiej, co oznacza dla państw członkowskich obowiązek zapewnienia zgodności przepisów krajowych z przepisami prawa unijnego, w tym przede wszystkim z dyrektywą VAT⁴ oraz orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącym podatku od wartości dodanej.

Przepisy dyrektywy VAT oraz ustawy o VAT nie zakładają – co do zasady – opodatkowania tym podatkiem darowizn towarów (podatkiem tym – co do zasady opodatkowane są czynności odpłatne). Opodatkowaniu VAT podlegają jedynie te nieodpłatne dostawy, w odniesieniu do których spełniony jest warunek w postaci istnienia prawa do odliczenia podatku naliczonego.

Zgodnie bowiem z art. 16 dyrektywy VAT: „Wykorzystanie przez podatnika towarów stanowiących część majątku jego przedsiębiorstwa do celów prywatnych podatnika lub jego pracowników, które przekazuje nieodpłatnie lub, w ujęciu ogólnym, które przeznacza do celów innych niż prowadzona przez niego działalność, gdy VAT od powyższych towarów lub ich części podlegał w całości lub w części odliczeniu, jest uznawane za odpłatną dostawę towarów. Za odpłatną dostawę towarów nie uznaje się jednakże wykorzystania do celów działalności przedsiębiorstwa podatnika towarów stanowiących prezenty o niskiej wartości i próbki”.

Powyższy przepis został zaimplementowany do krajowego systemu VAT w art. 7 ust. 2 ustawy o VAT, zgodnie z którym: „Przez dostawę towarów, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, rozumie się również przekazanie nieodpłatnie przez podatnika towarów należących do jego przedsiębiorstwa, w szczególności:

- 1) przekazanie lub zużycie towarów na cele osobiste podatnika lub jego pracowników, w tym byłych pracowników, wspólników, udziałowców, akcjonariuszy, członków spółdzielni i ich domowników, członków organów stanowiących osób prawnych, członków stowarzyszenia,

³ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, z późn. zm.).

⁴ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE. L 2006 Nr 347, str. 1).

- 2) wszelkie inne darowizny
- jeżeli podatnikowi przysługiwało, w całości lub w części, prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego z tytułu nabycia, importu lub wytworzenia tych towarów lub ich części składowych”.

W ramach obowiązujących przepisów ustawy o VAT istnieją jednak preferencje wspierające działania mające na celu zapobieganie marnowaniu żywności i jednocześnie wspomagające działalność dobroczynną.

Zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 16 ustawy o VAT zwolnieniem od podatku objęte są nieodpłatne dostawy produktów spożywczych, z wyjątkiem napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,2% oraz napojów alkoholowych będących mieszaniną piwa i napojów bezalkoholowych, w których zawartość alkoholu przekracza 0,5%, jeżeli są one przekazywane na rzecz organizacji pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁵, z przeznaczeniem na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez tę organizację.

Zwolnienie od podatku VAT stosuje się pod warunkiem posiadania przez dokonującego dostawy towarów dokumentacji potwierdzającej dokonanie dostawy na rzecz organizacji pożytku publicznego, z przeznaczeniem wyłącznie na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez tę organizację⁶.

Zwolnienia od VAT nie stosuje się, jeżeli:

- 1) określenie przeznaczenia otrzymanych przez organizację pożytku publicznego towarów nie jest możliwe na podstawie prowadzonej przez tę organizację dokumentacji, lub
- 2) wykorzystanie otrzymanych przez organizację pożytku publicznego towarów nastąpiło na cele inne niż cele działalności charytatywnej prowadzonej przez tę organizację⁷.

W przypadku braku spełnienia ww. warunków zwolnienie od VAT nie będzie mogło być zastosowane, zaś do zapłaty podatku od dokonanej nieodpłatnej dostawy towarów będzie zobowiązana organizacja pożytku publicznego⁸.

Celem ww. rozwiązania jest ułatwienie prowadzonej przez organizację pożytku publicznego działalności charytatywnej, czyli działań w zakresie bezinteresownego niesienia pomocy osobom i określonym grupom osób będących w potrzebie.

W tak pojmowany cel przedstawionego rozwiązania nie wpisują się preferencje dla czynności generujących przychody (sprzedaż otrzymanych w darowiźnie towarów).

Postulat petycji w zakresie VAT sprowadza się natomiast do rozszerzenia warunków omówionego powyżej zwolnienia wynikającego z art. 43 ust. 1 pkt 16 ustawy o VAT. Obok dotychczasowego warunku przeznaczenia darowanej żywności wprost na cele działalności charytatywnej prowadzonej przez organizację pożytku publicznego, postulowane jest dopuszczenie stosowania preferencji

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 i z 2026 r. poz. 1040.

⁶ Art. 43 ust. 12 ustawy o VAT.

⁷ Art. 43 ust. 12a ustawy o VAT.

⁸ Art. 108 ust. 3 ustawy o VAT.

również, jeżeli darowana żywność byłaby przeznaczona do sprzedaży w sklepach socjalnych prowadzonych przez tę organizację.

Podkreślić należy, że sklepy socjalne nie są obecnie legalnie uregulowane. Oprócz proponowanych w treści petycji definicji, brak jest szczegółowych informacji i założeń, dotyczących zasad i warunków funkcjonowania takich sklepów, w tym w szczególności – w jaki sposób sklepy te miałyby wpisywać się w obszar szeroko pojętej działalności charytatywnej.

Wprowadzenie postulowanego rozwiązania zdecydowanie wykracza jednak poza ideę zwolnienia od VAT wprowadzonego dla czynności wskazanych w art. 43 ust. 1 pkt 16 ustawy o VAT, czyli czynności nieodpłatnych w całym łańcuchu dystrybucji produktów żywnościowych.

Mając powyższe na uwadze, postulowane zwolnienie od podatku VAT dla czynności, które na pewnym etapie łańcucha obrotu towarami będą odpłatne, nie może zostać zaakceptowane.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Tomasz Tratkiewicz

Dyrektor

Departamentu Podatku od Towarów i Usług
w Ministerstwie Finansów

Do wiadomości:

1. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
2. Komitet do Spraw Pożytku Publicznego, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Departament Społeczeństwa Obywatelskiego